

גליח 416
שנה ט' תש"פ

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

סיפורי חז"ל

כי כבר רצה האלקים את מעשיך
אבא תחנא חסידא נכנס פעם לעירו בערב שבת עם חשיכה וחבילתו על כתפו, נמצא שם מוכה שחין אחד שוכב בפרשת דרכים, אמר לו האיש רבי עשה עמי צדקה והכניסני לעיר, אמר אבא תחנא בלבו, אם אני מניח את חבילתי מהיכן אתפרנס אני וביתי? ואם אני מניח את המוכה שחין מתחייב הנני בנפשי. מה עשה? המליך את יצר הטוב על יצר הרע והכניס את המוכה שחין לעיר. לאחר מכן חזר ולקח את חבילתו ונכנס לעיר עם דמדומי חמה, היו תמהים האנשים ואומרים, האם זהו אבא תחנה חסידא? אף הוא הרהר בלבו ואמר שמא חללתי את השבת? אותה שעה הזריח הקדוש ברוך הוא את החמה, כדכתיב "וזרחא לכם יראי שמי שמש צדקה וגו'" (מלאכי ג) הרהר אבא תחנה בלבו אולי נתקבל שכרי? יצאה בת קול ואמרה, לך אכול בשמחה לחמך ושתה בלב טוב יינך כי כבר רצה האלקים את מעשיך, לא נתקבל שכרך.

(קה"ר ט' ז')

פרשת השבוע

פטירתו, כשנכנס להיפרד מרבו המגיד הקדוש ממעזריטש זיע"א שרצה ליסע לביתו, נפרד ממנו המגיד כהרגלו, אך ציוה על התלמידים שיעכבו אותו ויפתו אותו שלא יסע לביתו. והתלמידים עשו כדבריו ודברו אליו הרבה שישאר אצל המגיד ולא יסע. אך כיון שר"א ידע בעצמו שהוא כבר נפרד מהרבי, ע"כ נכנס פעם שניה אל המגיד, וחשב שאולי בפעם הזאת יאמר לו המגיד להישאר, אבל המגיד שוב נפרד ממנו כרגיל, ור"א רצה כבר לנסוע, אלא שהתלמידים שוב דברו אתו והפצירו בו שלא יסע. אך כיון שראה שהמגיד כן נפרד ממנו חשב לעצמו, דהרי איתא (קידושין מ"ב) דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעים, ונסע לביתו. ואחר כמה ימים בחול המועד של חג הפסח ההוא נסתלק לבית עולמו. אח"כ כשנודע הסתלקותו, שאלו התלמידים את המגיד הקדוש דכיון שהוא כבר ידע מזה שאם ר"א יסע הוא יסתלק, שהרי לכך אמר להם שיעכבוהו שלא יסע, וא"כ מדוע הוא בעצמו לא אמר לר"א שישאר? ואמר להם המגיד, דאצל משה רבינו כתיב "בכל ביתי נאמן הוא" ומה שייך לומר נאמן כלפי שמיא? אלא שיש דברים שמגלים לצדיק והם סודות מן השמים, והצדיק אינו מספר את זה. וזהו הפשט "בכל ביתי נאמן הוא".

ותנח עליהם הרוח והמה בכתובים
(ו"א - ב"ז)
פעם אמר הרה"ק רבי ישכר דב מבעלזא זיע"א בתורה ליד שולחנו, ישנם רבים שרוצים להיות מנהיגי הדור, כדי שעל ידי כך יבואו לידי יראת שמים. ויש שחומדים להיות מנהיגים בכדי להגיע לידי כך לעשירות. אבל הצדיק האמיתי אינו רוצה להיות מנהיג כי הוא אינו רואה את עצמו ראוי לאיצטלא זה, לכן נותן הקב"ה בלבו רצון והוא מתרצה, ואיך נוכל לדעת מי הוא המנהיג אשר בחר ה', ומי הוא זה אשר רק הוא בעצמו חפץ בנשיאות, וה' לא בחר בו. הבחינה תהיה, היות והשי"ת מכריח את הצדיק שיקבל עליו את הנשיאות, מוכרח גם הוא למלא רצון הצדיק בכל משאלותיו, ועל ידי כך נוכל לדעת במי בחר ה'. וזה הפירוש ברש"י על הפסוק "ותנח עליהם הרוח והמה בכתובים" נטל ע"ב פתקין וכתב על שבעים "זקן" ועל שנים "חלק" וכו'. מי שעלה בידו "זקן", נתקדש, מי שעלה בידו חלק, אמר המקום לא חפץ בך" כי זהו סימן שרצונך להיות מנהיג אינו רצונו של הקב"ה.

בכל ביתי נאמן הוא (ו"ב - ז')
מסופר על הרה"ק רבי אהרן הגדול מקרלין זיע"א, שבערב פסח קודם

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים 8:25 ת"א: 8:28 ר"ת: 8:57

פרשת בהעלותך

זמני כניסת השבת
ירושלים: 7:07 ת"א: 7:22

זכות קידוש לבנה

מעשה שהיה עם מלך אחד ממלכי הגויים, שלא אהב את היהודים במיוחד, אולם גם לא היה שונא אותם, פעם בישבו בגן שבארמונו שמע קול שירה והמולה, שאל את השר שישב לצידו, מאין הקולות שאנו שומעים? אמר לו: אינני יודע, לך ותראה, אמר לו המלך. ירד השר והלך לפי הקולות, וראה באמצע הרחוב יהודים רבים, ונרות בידיהם וסידורי תפילה, ומתפללים וגם שרים. עמד מהצד ולא הרגישו בו, כאשר גמרו הלכו כל היהודים אחרי הרבי שלהם ונכנסו לביתו וישבו שם, חזר השר וסיפר למלך את אשר ראה. שאל המלך ומה אמרו בתפילתם? אינני יודע, ענה השר.

עברו כמה שבועות ושוב קרה אותו דבר, הפעם ירד המלך בעצמו, וכאשר בא למקום בו התקבצו היהודים, שמע אותם אומרים "דוד מלך ישראל חי וקים" ואחרי זה פצחו בשירה, כן ראה כי הרבי הגדול באמצע המעגל וכולם עם נרות בידיהם חולקים לו כבוד מלכים, אחרי זה כולם הלכו לבית הרב כשהרב הלך בראש, ובביתו ישב בראש השולחן. חזר המלך הביתה וישב וחשב מה זוממים היהודים לעשות, והמלך חשש שהרב רוצה לקחת את כסאו, ולכן מתכנס במוצאי שבת אחת לחודש ומכריז כי הוא המלך, ובמקרה שם הרב היה דוד. כאשר מקרה זה חזר בפעם השלישית, החליט המלך לעשות קץ לדבר, הוציא צו האוסר על היהודים לצאת בתחילת כל חודש לרחוב, כדי להתפלל ולשיר עם נרות בידיהם, והיהודים לא יכלו מאז לקדש את הלבנה ברוב עם. איש לא ידע מה קרה ולמה נגזרה הגזירה, אולם פקודה היא פקודה, והיהודים לא העזו להמרות את פי המלך, ובחודשים הבאים היו מברכים את הלבנה בשקט ובהיחבא. כך נמשך הדבר זמן רב.

פעם אחת בשבת המלך בגן הארמון, ביקש ממשרתו תה ועוגיות, טעם מהתה ומהעוגיות שהיו עדיין חמות, הניח את ספל התה על השולחן, ישב והרהר, ופתאום החליט שבמקום לשבת כאן עליו לצאת לציד, נתן פקודה לשריו ועבדיו וכולם יצאו איתו לציד, ישב המלך בכרכרה ושריו רוכבים לידו ועבדיו עם כלביהם מאחוריו, הגיעו ליער, ירד המלך ממרכבתו נטל רובה ציד ונכנס ליער ולידו שנים מעבדיו המאומנים היודעים לקלוע היטב, לפתע ראה המלך צבי יפה מאד, הראה לשני עבדיו, אולם עד שהם הבחינו בו כבר קפץ הצבי ונעלם. אמר המלך אני רוצה לתפוס את הצבי, נרדוף אחריו ונשיג אותו חי או מת. התחילו רודפים אחריו, שני עבדי המלך ידעו לרוץ ודלגו אחריו וכמעט השיגו ופצעו אותו, אבל הצבי קפץ פנימה אחרנית והצליח להתחמק, פתאום ראה המלך את הצבי ממש לידו, התכונן לירות בו, אבל הצבי בא ממש ליד המלך, חשב המלך לתפוסו חי, זרק את רובהו הושיט את

ידו והספיק רק לגעת בצבי ששוב ברח. רץ המלך אחריו ומידי פעם הצליח לנגוע בו, אבל לא יכול היה לתפוס אותו, הצבי בורח והמלך אחריו. לפתע פנה הצבי לאחור, הספיק המלך לתפוס בקרניו אבל חזק וגמיש היה הצבי, ולא היה למלך כח להחזיק בו. קרא לעבדיו ואיש לא ענה. בינתיים ברח הצבי והמלך המשיך לרוץ אחריו עד שאפסו כוחותיו.

ישב המלך לנוח על גזע עץ כרות, ולא שמע שום קול, לא קולות עבדיו ולא קולות אחרים, לקח את החצוצרה שהיה לו קשור לבגדי הציד שלו, ותקע כמה תקיעות קריאה לעזרה, אולם שום תשובה לא נשמעה לקריאותיו, תקע שנית ושלישית ואין קול ואין עונה. המלך היה עייף וחשש מחיות היער, עלה על עץ גבוה, קשר את עצמו ונרדם. הבוקר אור והוא התעורר, ירד מהעץ והתחיל ללכת, חיפש אוכל ביער ומצא כל מיני פירות ואכל, מידי פעם עצר ותקע בחצוצרה אך כל מענה לא שמע. היום חלף ושוב הגיע הלילה, עלה המלך שוב על עץ וישן, למחרת שם לב כי חוזר הוא על אותה הדרך, מה עשה? בסכין שלו עשה סימנים על העצים והתחיל ללכת לכיוון אחד בתקווה לצאת מהיער הגדול.

בלילה השלישי ראה אור מרחוק, שמח מאד, ירד למטה ועשה לו סימן מאיזה כיוון מגיע האור, בבוקר התחיל ללכת לכיוון ההוא, הלך כל היום ובכל זאת לא הגיע לסוף היער, שוב הגיע הלילה וכאשר עלה על עץ גבוה ראה כי האור כבר קרוב, החליט ללכת לשם ויהי מה. ירד מהעץ והלך בין העצים, חיות היער הומיות סביבו, בכוחותיו האחרונים הגיע לבית, והנה חומה גבוהה סביב, הלך בחושך ומישש את החומה עד שהגיע למקום שם היה הפתח, נכנס בפנים החומה וראה אור מבית גבוה ויפה, הלך והגיע לדלת פתוחה, נכנס פנימה ונעצר מוכה אור חזק שסנוור את עיניו. ניגש אליו אחד האנשים ושאל לחפצו, ענה כי רעב הוא והתעלף. כשהתעורר מצא את עצמו שוכב על מיטה נקיה, ושני אנשים יושבים לידו ושומרים עליו, שאלו אותו: תרצה נדבה? לא, אינני רוצה נדבה, השיב, ורצה לומר כי הוא המלך, אבל רק עכשיו הרגיש כי בגדיו קרועים ופניו כוסו זיפי זקן, ויחשבוהו למשוגע אם יאמר שהוא המלך, אמר כי הוא מבקש לחם, בוא לבעל הבית, אמרו לו, הוא יתן לך לחם לאכול וגם כסף לנסוע הלאה, התאווש קצת והלך איתם.

הלכו עד שהגיע לדלת ופתחו אותה, משם נשמעה שירה בשפה זרה לו, והנה ראה המלך אנשים יושבים סביב השולחן ובראשם יושב איש בעל הדרת פנים, כאשר נכנס המלך שתקו כולם, והיושב בראש השולחן עשה סימן להביא אותו אליו. המלך לבוש הסחבות בהיותו רעב מאד כמעט והושיט יד לקחת המאכלים המלכותיים שהיו על השולחן, אך התאפק, כשהתקרב קם היושב בראש השולחן הושיט לו כסא ואמר: שב נא לידי..

משל ונמשל

להיזהר מהיצר הרע ה"אוהב"

אמחז"ל (קידושין ל' ע"א) כך אמר להם הקב"ה לישראל, בני, בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין, אם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו, שנאמר "הלא אם תיטיב שאת", ואם אין אתם עוסקין בתורה, אתם נמסרים בידו, שנאמר "לפתח חטאת רובץ"

משל לנער יתום אחד שהיה רך בשנים שנפלה לו ירושה גדולה, לא ידע הנער מה לעשות בכסף כה רב, לכן פנה אל קרוב משפחתו וביקש ממנו עצה, קרוב המשפחה שמסתבר שהיה נוכל, דיבר אל הנער בעורמה, ושכנע אותו במילים יפות וחלקלקות, כי הוא יטפל בכסף ויעסוק במסחר, ואת הרווח יחלקו ביניהם. שמח הנער על ההצעה הנדיבה והעביר את כל הכסף לקרוב המשפחה. עסק הקרוב במסחר והצליח מאד, אלא שלנער סיפר כי הפסיד את כל הכסף. בצר לו פנה הנער אל רב העיר וסיפר לו את אשר אירע.

הרב בפקחותו הבין מיד כי אותו קרוב מעל בכסף וכי אין משאו ומתנו באמונה, על כן פנה אל נער ואמר: אמת הדבר כי אין בידי להושיעך כיון שכל עצה שאתן לך, יבוא מיד קרוב המשפחה ויאמר היפך הדברים, אך דבר אחד יכול אני לומר לך בברור: קרוב משפחתך הוא רמאי ונוכל, עליך להיזהר מפניו ככל יכולתך.

והנמשל: פעמים רבות מתחזה היצר הרע לאוהבו של האדם, ומציג עצמו לפניו כדורש טובתו, עד שאף אם ניטל עצה מהחכמים יבוא היצר ויטען בדיוק ההיפך. עלינו לדעת דבר אחד ולזכור תמיד: היצר הרע הוא שונא מושבע שלנו ומחפש תמיד את רעתנו, וככל שניזהר יותר, כך ייטב לנו.

השתומם על הקבלת פנים היפה ואמר: אני מאד רעב, יתן לי אדוני מהאוכל, ענה לו בעל הבית, לא לפני שתחתום על התחייבות לבטל את הגזירה שגזרת על היהודים לבלתי לקדש את הלבנה. תמה המלך מאין לו לאיש זה על הגזרה?.

שתק ואמר: טוב, תן לי גיר ועפרון ואכתוב ואחתום, אמר לו: יש בכיס המלך כל חפצו, ובאמת ראה המלך כי האיש יודע הכל, הוציא באין ברירה את כתב המלכות כתב וחתם והושיט לבעל הבית, קרא בעל הבית את הכתוב הניחו בכיס מעילו, נטל מחצית החלה ונתן למלך שצחק בלבו: היספיק לו כה מעט להם לאחר שבוע של רעב, אבל פרוסה אחת והנה הוא שבע מאד, טעם מהיין שנתן לו בעל הבית והרגיש טעם נהדר, פתאום הרגיש שידו נכזה, כי שם ידו על כוס התה שלידו והתעורר.

אז נוכח המלך שכל זה היה חלום, התה עודנו חם לידו, והוא יושב בגינת הארמון ושומע קול שירה, קרא לעבדו ושלח אותו לראות מאיפה השירה ששומע? הלך העבד וחזר וסיפר, ששוב יוצאים היהודים לרחוב לקדש את הלבנה, שלח המלך לקרוא לשני שרים ועמם יצא, הגיע לבית של הרבי, שם היו כולם יושבים סביב שולחנות ערוכים, הסתכל המלך ונדמה לו כי ראה פעם דמויות אלה. הכנס המלך קמו כולם על רגליהם, והתיישבו רק כאשר המלך הוזמן וישב ליד הרבי.

למה תפר פקודתי? שאל המלך ברוגז, "איזו פקודה?" שאל הרבי, "כי אסור לשיר מול הירח" ענה המלך, נענה הרבי ואמר: הרי ביטלת הוראה זו, רגז המלך ואמר: "מי אני", כן, אדוני המלך, והנה גם חתימת ידך וגם חותמך, אמר הרבי והראה לכולם את כתב המלך. נוכח המלך כי צדק הרבי, ועתה, אמר הרבי יטעם נא הוד מעלתו מהלחם שלנו ונתן לו פרוסת חלה, יראה גם המלך מה יש לו בכיסו הפנימי, מצא שם המלך את המחצית השניה של החלה אשר על שולחן הרבי.

מלא התפעלות ופליאה אמר המלך: אם עד כדי כך כוחך וכח אלקיך, אין אני רוצה להיות מכשול, מלא חובתך אלי, ישב המלך וסיפר למסובים ולשרים את החלום שחלם, אז הודו היהודים לד' כי טוב, ושרו שוב את השיר "דוד מלך ישראל חי וקים", והמלך שמע ושמח איתם, ואז הבין כי אין חשש לכתר ורק יצר הרע הסיתו להפר מנהג נתיניו היהודים הנאמנים לו. כמו שעשה הקב"ה ניסים ונפלאות להם כן יעשה לנו ויגאלנו במהרה בימינו אמן.

(אוצר המעשיות)

צ'ין אדם לחברו

פרוס לרעב לחמך

מלבד גאוונותו העצומה של הגה"ק רבי שמואל אליעזר איידלש (המהרש"א), מפורסם היה בצדקותו וטוב לבו, אמרו עליו כי כל אותן השנים שהיה רב באוסטראה, לא היה בכל העיר יהודי רעב ללחם, חותנתה העשירה נדיבת הלב מרת איידל, שזכתה כי חתנה יקרא על שמה (איידלש) היא שהחזיקה על חשבונה במשך עשרים שנה את כל תלמידי ישיבתו הגדולה, והיא שפתחה את אוצרותיה, כדי לתת פת לאורחים, לחם לרעבים וצדקה לעניים. פעם היה מעשה, שנכנס לבית מדרשו אחד מן הנחתומים שבעיר כדי להתפלל בציבור, הבחין המהרש"א בנחתום זה כי פניו עגומות, קרא לו ושאלו: מפני מה פניך עצובות? הביע לפניו הנחתום את צערו: היריד שהיה השבוע בעירנו גרם לי הפסד מרובה, הכנתי הרבה פת לשוק, ולא מכרתי כמעט כלום. אמר לו המהרש"א: לך והבא לביתי את כל הלחם שאפית, כשהביא את הלחם, ציזה המהרש"א לשלם לנחתום את דמיו, ואת הלחם חילק לעניים.

לאהוב את הרשע

שאל תלמיד את הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זיע"א: כתוב "ואהבת לרעך כמוך" האין אפשר לאהוב אדם רשע? השיבו רבי שמעלקא: כל הנשמות הן נשמה אחת, כשם שנשמתך נמצאת בכל גופך ופעמים יארע שידך טועה והיא מכה את עצמך, האם תיקח מקל

ותייסר את ירך מפני שלא נזהרה ותגדיל עוד את כאבך? כן הוא הדבר בשעה שחברך אשר נשמתו היא נשמתך גורם לך רעה מחוסר דעת, אם תגמול לו רעה הרי אתה עושה רעה לעצמך.

להרגיש הצער של היהודי

שאלו את הרה"ק רבי יצחק מנעשכין זיע"א, מדוע ערכו הצדיקים גלות, הסתירו את עצמם, נדדו מעיר לעיר וסבלו סבל רב, כלום לא הרגישו זאת בביתם? ענה רבי יצחק ואמר כדי להרגיש את הצער של היהודי צריכים לטעום אותו כמו אוכל.

תולעת ולא איש

שח הרה"ק רבי ברוך מקוטוב זיע"א: יש אנשים הנזהרים לא לאכול תולעת, אולם אין הם נזהרים מלרדוף אנשים ולבלעם חיים ואף למצוץ את לשדם, וזהו שאמר דוד המלך ע"ה בתהלים "ואנכי תולעת ולא איש" עדיף שתביטו עלי כעל תולעת ואל נא תבלעו אותי חיים.

שלא לבייש

מסופר על הרה"ק רבי זאב ואלף מזווארז' זיע"א, שישב עם חסידיו בסעודה שלישית של שבת ואמר דברי תורה, התיישב אורח בשולי השולחן, הוציא צנן מכיסו קילף אותו ואכל, התרעמו החסידים: עז פנים ומחוצף, כשהרגיש הרבי בדבר, הפסיק את שיחתו ושאל: למי יש כאן חתיכת צנן מאכל טוב לקינוח סעודה?.

תפילת דצדקיא

יום ראשון ט"ו סיון
יהודה בן יעקב משבטי קה (ב"א שי"ד)

יום שני ט"ז סיון

הרה"ק רבי מרדכי מנחם מענדל מווארק' ב"ר ישראל יצחק (תרכ"ט)
הרה"ק רבי שלום אליעזר מראצפרט הי"ד ב"ר חיים מצאנז (תש"ד)

יום שלישי י"ז סיון

הרה"ק רבי אהרן מקארלין ב"ר אשר (בית אהרן - תרל"ב)

יום רביעי י"ח סיון

הרה"ק רבי ישכר דוב מראדושיץ ב"ר יצחק (תר"ג)

יום שישי כ"א סיון

הרה"ק רבי שלמה שפירא ממונקאטש ב"ר אליעזר מלאנצהוט (תרנ"ג)

יום שישי כ"ב סיון

רבי יחיאל מיכל אב"ד נעמרוב הי"ד ב"ר אליעזר (ת"ח)

הרה"ק רבי איתמר מנדבורנא ב"ר מאיר מקרעטשניף (תשל"ג)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רביטובין שליט"א
פוליס "גם אני אודך" רפורם יוסף התרים" על המעורים.

קביעות מקום בתפילה (ו')

(א) שטיבלאך שבו כמה חדרי תפילה, ראוי שיתפלל תמיד באותו חדר, כדי שיקיים דין של קובע מקום לתפילתו. (שאלת רב, עמוד קצ"ב, סימן פ"ז)

(ב) עדיף להתפלל בבית הכנסת, אע"פ שאינו מתפלל שם קבוע, מאשר להתפלל בחדר שני בקביעות, שאין שם ספר תורה וארון קודש. (שם, סימן פ"ח)

(ג) יש להסתפק אם מעלת קביעות מקום, עדיפה ממעלת תפילה בציבור. (אשל אברהם, מהדו"ת סימן צ', סעיף י"ט)

נדבת הר"ר יוסף אוביץ הי"ו
לע"נ הרה"ח ברוך משה יעקב אוביץ ז"ל
ב"ר זאב יבלחט"א
גלב"ע ח"י סיון תשע"ט תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות
טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז